

25.1.2006

3352/4/05

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Jukka Lindstedt

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Mikko Sarja

HYLKÄÄVÄN STARTTIRAHAPÄÄTÖKSEN PERUSTELEMINEN

1

KANTELU

Kantelija arvosteli 10.11.2005 oikeusasiamiehelle osoittamassaan kirjeessä Itäkeskuksen työvoimatoimiston menettelyä starttirahapäätöstä koskevassa asiassa. Kantelijan mukaan hänen jatkohakemuksensa oli hylätty myöhästyneenä, vaikkei hänelle ollut missään yhteydessä kerrottu jatkohakemusmenettelystä eikä siihen mahdollisesti liittyneistä määräajoista.

- - -

3

RATKAISU

3.1

Jatkohakemusta koskevasta neuvonnasta

Työvoimatoimiston selvityksen mukaan kantelija oli 24.3.2005 keskustellut työvoimaneuvojan kanssa mm. starttiraha-asioista. Tässä yhteydessä kantelijalle oli selvityksen mukaan kerrottu vallitsevan käytännön mukaisesti myös hakumenettelystä sekä ensimmäisen hakemuksen että jatkohakemuksen osalta. Tieto tästä on kirjattu myös työvoimahallinnon URA-tietokantaan. Sen sijaan sitä, oliko kantelijalle puheena olevan starttirahaneuvonnan yhteydessä annettu kirjalliset ohjeet siten kuin yleensä tapana on, ei selvityksen mukaan ole jälkikäteen pystytty varmistamaan.

Niin ikään myönteisen päätöksen yhteydessä kantelijalle oli selvityksen mukaan vallitsevan käytännön mukaisesti kerrottu jatkohakemusmenettelystä. Tästä on merkintä työvoimahallinnon tietokannassa. Sen sijaan itse päätöksessä asiasta ei ole erikseen mainittu. Tältä osin tilanne on kuitenkin jatkoa ajatellen korjautunut URA-asiakastietojärjestelmän päivityksen johdosta.

Perustuslain 21 §:ssä perusoikeutena turvattuun hyvään hallintoon kuuluu myös asiakkaan neuvonta, josta säädetään tarkemmin hallintolain 8 §:ssä. Sen mukaan viranomaisen on toimivaltansa rajoissa annettava asiakkailleen tarpeen mukaan hallintoasian hoitamiseen liittyvää neuvontaa sekä vastattava asiointia koskeviin kysymyksiin ja tiedusteluihin.

Nyt puheena olevassa asiassa ei ole käsitykseni mukaan kyse niinkään siitä,

että Itäkeskuksen työvoimatoimiston starttirahaneuvonta olisi sinänsä puutteellista, vaan kyse on pikemminkin siitä, oliko neuvonta tosiasiallisesti tavoittanut kantelijan. Kantelijan mukaan hän ei ollut saanut minkäänlaista neuvontaa, kun taas työvoimahallinnon asiakastietojärjestelmän merkinnät viittaavat siihen, että neuvontaa olisi jossakin muodossa – eli nähdäkseni ennen muuta suullisesti – annettu. Jälkikäteen ei kuitenkaan enää ole selvitettävissä, oliko ohjeita annettu kirjallisina. Tämän vuoksi en ole katsonut aiheelliseksi ryhtyä asiassa enempään tutkintatoimiin.

Luontevin keino varmistaa jatkohakemuksen tekemistä koskevan tiedon välittyminen asiakkaalle on siitä varsinaiseen päätökseen tehtävä merkintä. Pidänkin kantelijan kannalta valitettavana sitä, ettei hänen kohdallaan tämä vielä ollut toteutunut. Nyttemmin puute on käsitykseni mukaan korjaantunut ohjelmistopäivityksen johdosta. Apulaistoimistonjohtajalta puhelimitse 24.11.2005 saadun tiedon mukaan juuri siitä syystä, ettei puheena olevaa ohjausta ollut aiemmin mahdollista liittää itse päätökseen, asiakkaille oli annettu suullista neuvontaa, minkä lisäksi käytössä oli ollut kirjallinen ohje.

Johtopäätökseni on tältä osin, ettei asiassa ole ilmennyt riittäviä perusteita sen tueksi, että työvoimatoimisto olisi laiminlyönyt neuvontavelvollisuutensa. Tämän vuoksi kirjoitus ei tältä osin anna aihetta toimenpiteisiin.

3.2

Hylkäävän päätöksen perustelemisesta

Asiaa käsiteltäessä huomioni on kiinnittynyt niihin perusteluihin, joilla kantelijan hakemus oli hylätty. Kantelija itse kertoi hakemuksensa tulleen hylätyksi myöhästyneenä. Sitä vastoin itse päätöksen perusteluissa on todettu, että työllistämistuen myöntäminen yrittäjäksi ryhtyvälle 3.10.2005 alkaen ei ollut mahdollista, koska tuen myöntämisen erityiset edellytykset eivät täyttyneet. Edelleen perusteluissa on todettu, että yritystoiminta oli aloitettu ennen kuin tuen myöntämisestä oli päätetty. Viimeksi mainitusta perusteesta on säädetty julkiseen työvoimapalveluun kuuluvista etuuksista annetun asetuksen 13 §:n 1 momentin 6 kohdassa.

Totean ensinnäkin, että päätösten perusteluvelvollisuudella on keskeinen merkitys asianosaisen oikeusturvan kannalta. Asianosaisen on saatava tietää, mitkä seikat ovat johtaneet häntä koskevan ratkaisun tekemiseen. Asianosaisen oikeusturvan lisäksi perustelujen täsmällisyydellä on merkitystä myös viranomaistoimintaa kohtaan tunnetun yleisen luottamuksen kannalta.

Puheena olevassa päätöksessä käytetyt perustelut olisivat asianmukaiset, mikäli kantelijan osalta kyse olisi ollut kokonaan uuden hakemuksen käsittelemisestä tilanteessa, jossa kantelijalla olisi jo ollut käynnissä olevaa yritystoimintaa. Työvoimatoimiston selvityksen mukaan kantelijan 21.10.2005 päivätty hakemus oli kuitenkin ollut nimenomaan jatkohakemus. Tähän nähden perustelut antavat mielestäni ristiriitaisen kuvan asian käsittelystä, kun jatkohakemus oli hylätty yritystoiminnan käynnistymisen vuoksi, vaikka jatkohakemuksessa nimenomaan edellytetään selontekoa siitä, miten yritystoiminta on käynnistynyt.

Hallintolain 45 §:n 1 momentin mukaan päätöksen perusteluissa on ilmoitettava muun muassa, mitkä seikat ovat vaikuttaneet ratkaisuun. Näin ollen perusteluvollisuuden asianmukaisen täyttymisen näkökulmasta puheena olevassa päätöksessä olisi tullut hylkäysperusteena viitata nimenomaan jatkohakemuksen myöhästymiseen.

Koska kuitenkin kantelijalla itsellään oli jo kirjoituksensakin perusteella ollut sinänsä oikea käsitys hakemuksen hylkäämiseen johtaneista syistä, en katso aiheelliseksi ryhtyä asiassa muihin toimenpiteisiin kuin että kiinnitän työvoimatoimiston huomiota vastaisen varalle päätösten asianmukaiseen perustelemiseen.

4

TOIMENPITEET

Saatan edellä kohdassa 3.2 esittämäni käsityksen Itäkeskuksen työvoimatoimiston menettelystä sen tietoon.

Tässä tarkoituksessa lähetän jäljennöksen tästä päätöksestäni apulaistoimistonjohtajalle otettavaksi huomioon esimerkiksi työvoimatoimiston henkilöstön sisäisessä koulutuksessa.

Mitä tulee kantelijan pyyntöön oikaisusta ja myönteisestä starttirahapäätöksestä totean, että oikeusasiamiehellä ei ole toimivaltaa muuttaa eikä kumota toimivaltaisten viranomaisten tekemiä ratkaisuja. Tämän vuoksi en valitettavasti voi kantelijaa tässä suhteessa auttaa.